

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΟΡΤΡΑΙΤΑ

Ο ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΝΤΟΥΝΗΣ

Ζωγράφος, παπάς, επαναστάτης. Το καλλιτεχνικό του ταλέντο. Η μεθέρια του Κουτούρη. Από την κλειδαρότρυπα. Μία ψεύτικη είδησι που άναστατώνει τη Ζάκυνθο. Το πάρισμο της Πέλης. Οι νησιώτες πανηγυρίζουν. Η αίσχρη διαγωγή του επίσκοπου Γαρζόνι. Τα επακόλουθα του πανηγυρισμού. Φυλακισεις και εξορίες. Ο Καντούνης στο έρημο- νησί του Δία. Το έργο του. Η ιδιοτροπία του. Ο θάνατός του.

Νικόλαος Καντούνης είνε ένας από τους άγνω- στους και λησμονημένους πειά καλλιτέχνες της ποιητικής Έπτανήσου, που έπαιξε όμως στην εποχή του σπουδαιότατο ρόλο και κίνησε πολύ θόρυβο γύρω από τ' όνομά του. Γεννήθηκε στη Ζάκυνθο κατά τὸ 1750 και άνηκε σε μία οικο- γένεια του νησιού άρκετά εύπορη. Ο πατέρας του νομαζόταν 'Ιωάννης, έξασκουσε τὸ επάγ- γελμα του γιασού και ήταν ικανότατος στι- χουργός και μεταφραστής όλων σχεδόν τών δραματικών έργων και τών λυρικών ποιημάτων

του γλυκαίου του ποιητού της 'Ιταλίας Μεταστασιού. Ο Νικόλαος Καντούνης, άν και ήταν προικισμένος με σπάνια πνευ- ματικά προσόντα, έπεδόθη άποκλειστικώς στη ζωγραφική τέχνη, όπου και διέτριψε. Από τὰ παιδικά του χρόνια, μόλις έβλεπε μολύβι, πένα ή κάρβουνο, άμέσως τὰ έπαιρνε και σχεδίαζε διάφορα σχήματα άπάνω σε χαρτί, σε έξωφύλλα βιβλίων και στούς... τοίχους. Φαίνεται όμως ότι τὰ παιδικά αυτά δοκίμια του Καντούνη, είχαν τέτοια έπιτυχία και προμάντευαν τόσο λαμπρό μέλλον γι' αυτόν, ώστε όταν τὰ είδε κάποτε ένας άλλος άριστοτέχνης του χρωστήρος, ὁ πε- ρίφημος Κουτούρης, κατελήφθη από φθόνο έναντιον του μικρού συμ- πατριώτου του και δέν θέλησε να του έπιτρέψη τήν είσοδο στο έργα- στηριό του, πράγμα που τὸ επιθυμούσε με όλη του τήν καρδιά ὁ μι- κρός καλλιτέχνης.

Ο νέος βρέθηκε έτσι σ' άμνηχανία, μη ξέροντας τί να κάνει ύστερ' από τή σκληρή άρνηση του Κουτούρη να τόν δεχτή κοντά του ὡς μα- θητευόμενο. Είχε μεγάλη έπιθυμία να πάη στην 'Ιταλία και να τελειοποι- ήθει εκεί, αλλά προσέκρουε στο παρα- κάτω εμπόδιο. Ο πατέρας του είχε άποχτήσει από τόν γάμο του τρεις γιουούς. Σύμφωνα με τὰ έθιμα του τό- που κατ' εκείνους τούς χρόνους, ὁ με- γαλειτερος ανέλαβε τήν έπιστοασία τών πατριώνων κτημάτων, κι ὁ δευτε- ρότοκος εστάλη στο Πανεπιστήμιο του Παταβίου για να γίνη γιατρός. Αλλά δυστυχώς, ενώ κόντευε να τε- λειώση τις σπουδές του και να γυ- ρίση πίσω με τὸ δίπλωμά του, άρρώ- στησε και υπέκυψε στο μοιραίο. Με- τὰ τόν θάνατο του νέου σπουδαστού, οί γονεΐς του Καντούνη φοβήθηκαν και δέν συγκατατέθηκαν να στείλουν τόν Νικόλαο, που ήταν τρίτοτοκος, στην 'Ιταλία για να σπουδάση ζω- γραφική.

Κατόπιν αυτού, ὁ Καντούνης, έ- πειδή τόν εφλόγιζε πάντα ή δίψα τής μαθήσεως και τής τελειοποιήσεως, σκέφτηκε να καταφύγη στο άκόλουθο τέχνασμα. Ξέροντας ότι ὁ Κουτούρης εργαζόταν με κλεισμένες τις πόρτες του εργαστηρίου του, δωροδοκῶσε τόν ύπηρέτη του και λάβαινε έτσι τήν άδεια να παρακολουθη από τήν κλειδαρότρυπα τόν καλλιτέχνη τήν ώρα που ζωγράφιζε. Σύμφωνα λοιπόν μ' αυτά, ὁ Καντούνης ήταν αὐ- τοδιδάκτος ζωγράφος, και όταν ζωγράφιζε κάποτε τήν εικόνα του, έβαλε άποπάνω της δυό μάτια πρὸς άνάμνησι του τρόπου τής σπου- δής του.

Αργότερα ὁ Καντούνης περιεβλήθη τὸ μοναχικό σχήμα και χειρο- τονήθηκε Ιερέως. Στις 25 'Ιανουαρίου 1786 έξελέγη εφημέριος τού ναού τής Ευαγγελιστρίας και προέβη σε πολλές άνακαινισεις εν σχέ- σει με τὰ θρησκευτικά ζητήματα τής νεορίας του.

Ο Καντούνης διακρινόταν επ' πλέον για τόν άγνό του πατριωτι- σμό. Άνακατευόταν έπίσης στην πολιτική, αλλά πάντοτε με περισκενη. Είχε γίνει μέλος της Φιλικής 'Εταιρείας και εργαζόταν με ζήλο για τήν άπελευθέρωσι τής 'Ελλάδος, πράγμα που προκάλεσε έ- ναντιον του τήν έξορα του πρωτοπατά και κατόπιν άρξαρισκόπου τής Ζακύνθου Γαρζόνι.

Σχετικὸ με τή φιλοπατρία του Καντούνη είνε και τὸ άκόλουθο πε- ριστατικό που μάς τὸ διηγείται κάπου ὁ άείμηστος Ισθριουδής της Έπτανήσου Σπ. δὲ Βιάξης. Στις 19 Μαΐου 1821 άραξε στο νησί ένα καράβι, τὸ όποιο έρχόταν από τήν Κωνσταντινούπολι και τού όποιου ένας ναύτης δίδεως χάριν άσπετιμού τήν διήθεν επάρημο ή Πόλην. Η ψεύτικη διάδοσι άπλώθηκε άμέσως σ' όλη τή Ζάκυνθο κι' έ- γινε πιστευτή, χωρίς δυσκολία, από τούς ευφρανισμένους κατοίκους του νησιού. Έπακολούθησαν κωδιανοκρουσεις, πυροβολισμοί, ζητωκραυγές,

σωστός πανθουρισιμός. Σετὰ παράθυρα τών σπιτιών πρόβαλαν μπουκ- τὰ και κρημαστηκαν σημαίες. Τὰ καταστήματα κλείστηκαν και τὰ πλήθη ξεχύθηκαν στους δρόμους βρίζοντας τούς 'Αγγλους τής Κατο- χής και τούς μη φιλελεύθερους συμπολίτες των. Σε δία τὰ καντούνια δέν άκούγοντοσαν παρά κραυγές χαράς και ένθουσιασμού:

- Πήραμε τήν Πόλη!
- Όθρα!
- Χριστός άνέστη!
- Άνέστη τὸ Γένος!

Οι φιλελεύθεροι Ιερείς άνοιγαν τή μιὰ μετά τήν άλλη τις εκκλη- σιες και έψαλλαν δοξολογίες για τήν άπελευθέρωσι όλοκληρου του έ- θνους από τόν τουρκικό ζυγό. Κι' αυτός ὁ Λατίνος επίσκοπος Σκαζό- τι, μόλις έμαθε τήν είδησι, κατέβηκε στην έπισκοπή κι' έτέλεσε δοξο- λογία.

Κατόπιν όλων αυτών, τὸ ένθουσιώδες πλήθος μιπήε ζητωκραυγά- ζοντας και θορυβώντας στον δροδόξο επίσκοπο και να και άπήτησε από τόν Γαρζόνι να εύχαριστήση τόν Θεό για τήν άπελευθέρωσι τής Πόλης, κατά τὸ παράδειγμα του Λατίνο επίσκοπου. Αλλ' ὁ μισέ- λην 'Ορθόδοξος θέλησε να μείνη άμέτοχος στις εκδηλώσεις τής λαϊ- κής χαράς και κρύφτηκε στο σπίτι του.

Ο λαός όμως μαζεύτηκε κάτω άπ' τὸ σπίτι κι' άρχισε να βρίζη τόν Γαρζόνι, άπατώντας να κατεβή και ν' ακολουθήση τή διαδήλωσι, γιατί άλλωώς θα τόν έβγαζαν έξω με τή βία. Στο μεταξύ, μερικὸι από εύέξατοι και όρημητικοί, άρραξαν μιὰ εικόνα τής επίσκοπής, βγί- γαν από τόν ναό και σχηματίσαν ένα είδος 'Ιταλικής, ζητωκραυγά- ζοντας υπέρ τής έλευθερίας τής σκλαβωμένης πατριδος.

Τότε ὁ Γαρζόνι φοβήθηκε τήν όργή τών πιστών και βγαίνοντας στο παρα- θυρο τούς άπρόναξε παραπειστικά:

- Παιδιά, ζήτω τὸ Γένος μας!... Σε λίγο περιμένω να λάβω γράμμα άπ' τήν Κυβέρνησι και αβριο θα κάμω λει- τουργία και δοξολογία...

Αλλοίμονο όμως!... Δέν άργησε να αποδειχθῆ πως ή άδησις ότι οί 'Ελ- ληνες πήραν τήν Πόλη ήταν ψεύτικη. Η άγγλική διοίκηση διάταξε να γίνον άνακαινισεις κατά τών πρωταίων τών έπαναστατικών ταραχών. Μεταξύ τών κατηγορουμένων συμπεριλαμβανόταν κι' ὁ Καντούνης μαζί με τρεις άλλους Ιε- ρείς. Συγχρόνως, έφτασε στη Ζάκυν- θο ὁ στρατηγός Σμιθ, ὁ όποιος έπέ- πληξε άσθηρότατα ένόπιον τών άρχόν- τών Λατίνο επίσκοπο που είχε ευχηθεί υπέρ τής άπελευθερώσεως τής 'Ελλά- dos.

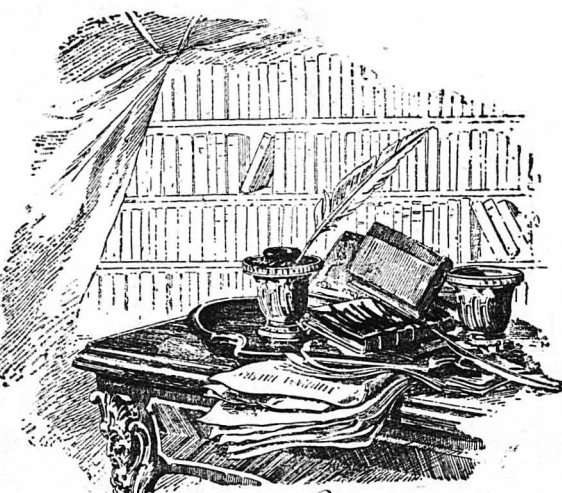
Στο μεταξύ αυτό ὁ Γαρζόνι, θέλον- τας να εκδικηθῆ για δσα έπαθε, συνέ- ταξε μιὰ εγκύκλιο, δια τής όποιας ά- παγορευόταν στους 'Ορθόδοξους Ιερείς τής Ζακύνθου να δένονται υπέρ τών ά- γωνιζομένων 'Ελλήνων. Τήν εγκύκλιο αυτή άξιωσε να υπογράψουν όλοι οί εφημέριοι τής πόλεως. Ο Καν- τούνης όμως δέν θέλησε να βάλη τήν υπογραφή του σ' ένα τέτοιο έγ- γραφο και φιλακίστηκε στο φρούριο Ζακύνθου.

Υστερ' από λίγον καιρό, έπειδή ὁ Καντούνης έξακολουθούσε να διατηρῆ τις φιλελεύθερες ιδέες τού και να θεωρείται ορισπαστατικός, έξορίστηκε σ' ένα γυνώ και άπεκρημο νησάκι τής Κεφαλληνίας, γνωστό με τὸ όνομα «Δία», όπου βρίσκεται κι' ένα μοναστήρι, άφιε- ρομένο στην Παναγία, τὸ μοναστήρι τής «Κυράς άπ' τόν Δία», όπως τὸ λένε.

Ο Καντούνης, κατά τή διάρκειά τής έξορίας του, ξαναθυμήθηκε τούς καλλιτεχνικούς ερωτές που και έλαβε τήν εύκαιρία να στολιση τήν εκκλησία τής μονής τής Παναγίας με ώραιότατες άγιογραφίες. Αφού πέθαναν έντεκα μήνες, έλευθερώθηκε επ' τέλος και γύρισε στην πατρίδα του, χωρίς όμως να τὸ λιγοστήση ή φιλοπατρία από τὰ παθήματά του.

Ο Καντούνης είχε ύψηλὸ και επιβλητικό άνάστημα. Ήταν ώραιος, εύσκαρος, φιλόκαλος, φιλόσοφός. Είχε μεγάλη κλίσι πρὸς τις δια- σκεδασεις και τις απολαύσεις, αλλά διακρινόταν έξίσου για τήν άν- δρεία, τήν τόλημ και τήν ειλκρινεία του. Απέναντι τών φίλων του φερνόταν με αγαθότητα, αλλά κρατούσε πάντα μνησικακία για δσους τόν έπειράζαν.

Τὸ κυριότερο πορτέρημα του μοναχικού αυτού Ιερέως—καλλιτέ- χνου ήταν ή άφιλοχρηματία και ή φιλευσπλαγία του. Έλεούσε τούς πάντας και ποτε δέν του έμενε λεφτὸ τοιακότο στην τσέπη. Κατὰ τή γιορτῆ τών Φώτων, άφου έκατε τόν σκηθιμένο άγιασμό, περνούσε

πρώτα με τον δίσκο από τους πλουσίους και δσα χρήματα μάγευσ, κατόπιν τὰ μοίραζε όλα στους φτωχούς.

Το ντύσιμο και το παρουσιαστικό ἐν γένει του Καντούνη ήταν... ἀνάρμοστο πρὸς τὸ σχῆμα του. Ντυνόταν κατὰ κανόνα πολυτελέστατα και φορούσε μεταξωτὰ ράσα κοντὰ, γιὰ νὰ φαίνονται ἡ ἀσημένιες πόρφει και ἡ μεταξωτὲς περινημίδες του. Χτενιζόταν κατὰ τὴ συνήθεια τὸν γυναικὸν και φορούσε πάντα πλατύγυρο καπέλο.

"Όταν λειτουργοῦσε, στόλιζε τὴν ἐκκλησίαι με πολλὰ κεριὰ και τεχνιτὰ λουλουδία και παρουσίαζε ἔτσι ἕνα σύνολο μεγαλοπρεπές. Ἦταν ἐξθρὸς τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς και ἀποστρεφόμενος τὴ βυζαντινὴ ἀγιογραφία. Στὴν ἐκκλησίαι του ἐψάλλαν εὐρωπαϊκὰ, τόσο οἱ ψάλτες, ὅσο κι' αὐτὸς ὁ ἴδιος, πού ἦταν προικισμένος με μελωδικώτατη φωνή. "Όταν ἀνέβαινε στὸν ἄμβωνα, μιλοῦσε με ἀρκετὴ εὐφράδεια, ἀλλὰ χωρὶς βαθύτητα.

Ἐο Καντούνης ὡς καλλιτέχνης, ἦταν ὁ δημοφιλέστερος ζωγράφος και ἀγιογράφος τοῦ νησιού. "Αν και ὑπολειπόταν στὴν τέχνη ἀπὸ τὸν Κουτούζη, ἐν τούτοις ἐπρωτιμῶντο οἱ δικοὶ του πίνακες και ἐξητουόντο συχνὰ ἀντίγραφα τους, προωρισμένα εἴτε γιὰ σπῆτια, εἴτε γιὰ ναούς. Εἰκόνας τὸν σὸζονται ἀκόμα σὲ ὄλες σχεδὸν τὶς παλῆς ἐκκλησίαις τῆς Ζακύνθου.

Ἐο ρασοφόρος αὐτὸς ζωγράφος διακρινόταν κυρίως γιὰ τὴν ἐπιτυχία του στὸ χρωματισμὸ και γιὰ τὴ θανασιά ἀπόδοσι τὸν προσώπων, τὰ ὅποια ἐμοιάζαν σὰν ζωντανά. Διηγούνται μάλιστα ὅτι ἕνας Ἴταλὸς φιλότεχνος ἀγόρασε κάποτε ἀπὸ τὸν Καντούνη μιὰ εἰκόνα, ἀπὸ τὴν ὅποια ἔσβυσε ὄλα τὰ ἄλλα και ἄφησε μόνο τὸ κεφάλι, τὸ ὅποιο πῆρε μαζί του στὴν Ἴταλία.

Εἶνε ἀναμφισβήτητο ὅτι ὁ Καντούνης εἶχε ἀρκετὰ φυσικὰ χαρίσματα γιὰ τὸν καλλιτεχνικὸ κλάδο πὸ ἀκολούθησε, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν κατώρθωσε νὰ τοῦ δώση τὴν ἀπαραίτητη ἀνάπτυξη και τὴν ἀμόρφουσα κατεύθυνσι. "Αν τοῦ ἐπέτρεπαν οἱ γονεῖς του νὰ πάη γιὰ σπουδὲς στὴν Ἴταλία, ἢ ὁ ξηλοφθονὸς Κουτούζης νὰ φοιτήση στὸ ἐργαστήριό του, πιθανώτατα θὰ εἶχαν κατὰ τὶς ἀρχές τοῦ περασμένου αἰῶνος ἕναν δέυτερο Γύζη.

Ἐο Νικόλαος Καντούνης ἀπέδανε τὸν "Αφρίλιο τοῦ 1834, σὲ ἠλικία ἄνω τῶν ὀγδόντα ἐτῶν, και ἄφησε πίσω του πλῆθος μαθητῶν, οἱ ὅποιοι ἐξεληχτηκαν σὲ ὄνομαστὸν ἀγιογράφου και τῶν ὀποιῶν ἔργα στολίζουν πάμπολλες παλῆς ἐκκλησίαις μας.

ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΚΕΦΙ

ΕΥΘΥΜΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

Κάποιος τυπογράφος προσεκλήθη κάποτε νὰ ἐκφωνήση πρόποσι σ' ἕνα συμπόσιο. Σηκώθηκε λοιπὸν και ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς συνδαιτημένους τοὺς εἶπε:

— Κύριοι, σὰς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν τιμὴ πὸν μοῦ κάνετε. Δόγο ὁμῶς, δὲν εἶμαι ἱκανὸς νὰ σὰς βγάλω. Ἄλλὰ μπορῶ νὰ σὰς... τυτώσω ὅσους θέλετε!...

Ἐο σύζυγος. — Γιῶργο, ἔλαβα ἕνα γράμμα ἀπὸ τὴ μαμά μου. Μοῦ γράφει ὅτι θὰ ἔρθη νὰ περάση μαζί μας τὶς ἀποκριές. Τί λές;

Ἐο σύζυγος. — Τίποτε. Ἐο μεγάλες θλίψεις εἶνε σιωπηλές!...

— Ἐο γυναικα μου με ἀπατᾶ... Μιὰ ὄρα τώρα τοὺς παρακολουθῶ στὸ δρόμο, αὐτὴ και τὸν φίλο τῆς...

— Και θὰ ὑποφέρετε, βέβαια...

— "Ω! ναί... Τὰ παπούτσια μου εἶνε πολὺ... στενά!

— Καλημέρα σας, κύριε δικηγόρε. Σὲ ὄσους ἀπ' τοὺς ὀφειλέτας μου πῆγα και τοὺς ζήτησα τὰ χρήματά μου, κι' ἔστειλαν ὄλοι στὸ διάβολο.

— Και σεις τί κάνετε;

— Ἐοθα κατ' εὐθείαν... σὲ σὰς!

ΑΡΑΒΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Η ΑΜΟΙΒΗ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

Σήμερα θὰ σὰς πούμε τὴν ἱστορία ἕνος βασιλῆα πὸν ἀγαποῦσε νὰ τοῦ διαβάζουν ποιήματα, ἀλλὰ δὲν ἤθελε νὰ ἀνταμείψη ποτὲ κανέναν ποιητὴ γιὰ τοὺς στίχους του.

Ἐο βασιλῆας αὐτὸς εἶχε τὴν ἱκανότητα νὰ μαθαῖνη ἀπέξω κάθε ποίημα πὸν τ' ἀκούγε μονάχα μιὰ φορὰ. Εἶχε ἔπισης κοντὰ του κι' ἕνα δούλο λευκὸ πὸν μποροῦσε νὰ ἐπαναλάβη ἕνα ποίημα, ἀρκετὴ νὰ το εἶχε ἀκούσει διὸ φορὲς. Εἶχε ἀκόμα και μιὰ σκλάβαι πὸν μποροῦσε νὰ κινή τὸ ἴδιο ἂν ἀκούγε ν' ἀπαγγέλου ἕνα ποίημα τρεῖς φορὲς.

Κάθε φορὰ λοιπὸν πὸν παρουσιάζονταν στὸ παλάτι ἕνας ποιητὴς γιὰ ν' ἀπαγγεῖλη τὰ ποιήματά του, ὁ βασιλῆας τὸν δεχόταν πρῶθυμα και τοῦ ὑποσχόταν πὸς ἂν τὰ ἔργα του ἦσαν πρωτότυπα, θὰ τοῦδινε τόσο χρυσάφι, ὅσο ἦταν τὸ βάρος τοῦ λευκώματος, στὸ ὅποιο εἶχε γραμμένους τοὺς στίχους του.

Ἐο ποιητὴς ἀρχίζε τὴν ἀπαγγελία του, μα ὅταν τελείωνε, ὁ βασιλῆας τοῦ εἶπε:

— Αὐτὸ οἱ στίχοι δὲν εἶνε πρωτότυποι. Τοὺς ἔξερω κι' ἐγὼ ἀπέξω...

Και χωρὶς νὰ χάση καιρό, ἐπανελάμβανε τὸ ποίημα ἀκριβῶς ὅπως τοῦ εἶχε πει ὁ ποιητὴς.

— Κι' ὁ δούλος μου ἀκόμα τὸ ἔξερε! πρὸσθετε ὁ βασιλῆας.

Και διάταξε τὸν δούλο του νὰ τὸ ξαναπῆ, πρῶθυμα πὸν ἐκείνους τὸ ποῦθεμα, ἀφοῦ εἶχε ἀκούσει τὸ ποίημα διὸ φορὲς, μα ἀπὸ τὸν ποιητὴ και μιὰ ἀπὸ τὸν βασιλῆα.

— Ἐχω ἀκόμα και μιὰ σκλάβαι πὸν ἔξερε κι' αὐτὴ τοὺς στίχους σου! ἔλεγε ὁ βασιλῆας.

Κι' ἡ σκλάβαι ξανάλεγε κι' αὐτὴ τὸ ποίημα χωρὶς δυσκολία, ἀφοῦ τὸ εἶχε ἀκούσει τρεῖς φορὲς, τὴν πρώτη ἀπὸ τὸν ποιητὴ, τὴ δεῦτερη ἀπὸ τὸν βασιλῆα και τὴν τρίτη ἀπὸ τὸν δούλο.

Κι' ἔτσι, οἱ ποιηταῖ ἐφεργαν ἀπὸ τὸ παλάτι πάντα μ' ἀδειανὰ τὰ χέρια.

Μιὰ φορὰ ὁμως ἀπὸ τὶς πολλές, ὁ ἔξακουσμένος ποιητὴς "Ελ-Ἀσμάι, πὸν εἶχε πάθει κι' αὐτὸς κάποτε τὸ ἴδιο ρεζιλῆα ἀπὸ τὸν βασιλῆα, τόβαλε πείσμα κι' ἔκαμε ἕνα ποίημα με πολὺ δυσκόλες λέξεις και σπάνιες φράσεις. Κατόπιν ἐντύθιρε ἕνα χωριῶτικὸ φόνημα κι' ἔτσι, σχεδὸν ἀγνώριστο πῆγε στὸ παλάτι.

— Ἄπὸ πού εἶσαι ἀδελφέ μου, και τί ζητᾶς ἐδῶ; τὸν ρώτησε ὁ βασιλῆας.

Κι' ὁ ποιητὴς τοῦ ἀπάντησε: — Ἐγὼ εἶμαι ἕνας ποιητὴς ἀπὸ τὴν περιφέρεια Καουντιὲ κι' ἔκαμα ἕνα ποίημα γιὰ τὴ Μεγαλειότητά σου.

— Ἐξέρεις ὁμως με ποιά συμφωνία δέχομαι ν' ἀκούω ποιήματα; "Αν τὸ ποίημα δὲν εἶνε δικό σου, θὰ φύγης χωρὶς νὰ πάρης ἀμοιβή. "Αν ὁμως εἶνε δικό σου, θὰ σοῦ δώσω τόσο χρυσάφι, ὅσο εἶνε τὸ βάρος τοῦ λευκώματος, ὅπου ἔχεις γραμμένους τοὺς στίχους σου.

— Ἄς εἶνε, βασιλῆα μου. Ἐγὼ εἶμαι εὐχαριστημένος με τοὺς ὄρους σου και δέχομαι νὰ γίνη ἔτσι ὅπως λές, ἀποκρίθηκε ὁ ποιητὴς.

Κατόπιν ὁ "Ελ-Ἀσμάι ἀπάγγειλε τὸ ποιήμα του. Ἐο βασιλῆας ὁμῶς, πὸν δὲν μπόρεσε νὰ συγκρατήση στὸ νοῦ του τόσο δύσκολους στίχους, ἔγενεψε στὸ δούλο του. Μα και κείνους δὲν ἔθιμῶταν.

— Καλὰ, ἀδελφέ μου, εἶπε τότε ὁ βασιλῆας. Ἐσὺ μπόρες τὴν ἀλήθεια, φαίνεται. Τὸ ποίημα εἶνε χωρὶς ἀμφιβολία δικό σου κι' ἐγὼ δὲν τὸ ἀκούσα καμμιά φορὰ ὡς τώρα. Δεῖξε μας λοιπὸν ἀπάνω σὲ τί ἔχεις γραμμένους τοὺς στίχους σου κι' ἐγὼ, ὅπως σοῦ ὑποσχέθηκα, θὰ σοῦ δώσω τὸ βάρος του σὲ χρυσάφι.

— Μοῦ κάνεις τὴ χάρι, βασιλῆα μου, εἶπε τότε ὁ ποιητὴς, νὰ στείλης ἕνα δούλο σου γιὰ νὰ τοῦ κουβαλήση;

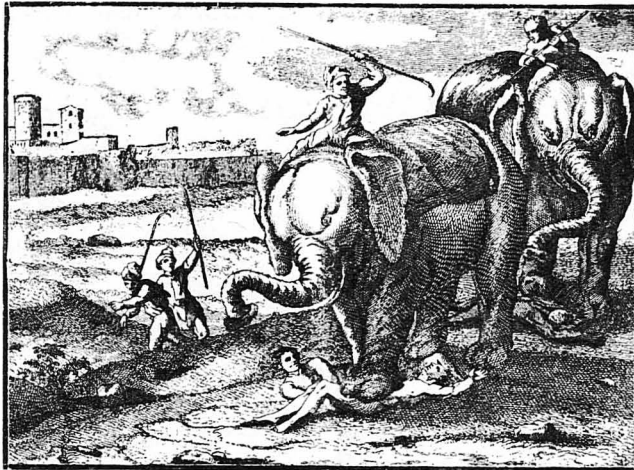
— Νὰ τὸ κουβαλήση! Ποιὸ νὰ κουβαλήση; φώναξε ὁ βασιλῆας. Μα δὲν ἔχεις γράψει τὸ ποίημα σου ἀπάνω σὲ χαρτί;

— "Όχι, βασιλῆα μου, ἀπάντησε ὁ ποιητὴς. "Όταν μοῦρθε ἡ ἐμπνευσι νὰ γράψω τὸ ποίημα μου, δὲν εἶχα πρῶθιμο χαρτί γιὰ νὰ τὸ σημειώσω κι' ἔτσι τὸ σκάλλω πάνω σὲ μιὰ μαριμάρινη κολώναι, πὸν μοῦ τὴν ἀφησε κληρονομιά ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας μου και πὸν τώρα βρίσκειται στὴν αὐλὴ τὸν σπιτιού μου.

Ἐο βασιλῆας κοκκάλωσε. Θέλοντας ὁμως νὰ κρατήση τὴν ὑπόσχεσί του, ἀναγκάστηκε νὰ δώση στὸν ποιητὴ ὅσο χρυσάφι ζύγιζε ἡ κολώναι και γιὰ νὰ μὴν ξαναπαθῆ τὰ ἴδια ἀπὸ κανέναν ἄλλον σὰν τὸν "Ελ-Ἀσμάι, ἀποφάσισε νὰ πληρώνη στὸ ἔξῃς τοὺς ποιηταῖς, σύμφωνα με τὴν ἀξία τους.

Ε. Π.

ΤΑ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

"Ο μαρτυρικός θάνατος τῶν καταδικῶν, κάτω ἀπὸ τὰ πέλαμα τῶν ἐλεφάντων. (Παλιὰ, σπανία Γκραβούρα)

